

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ved

Rector - Indsættelse

i

Bordingborg lærde Skole

af

Biskop, Dr. theol. J. P. Mynster,

udgivet tilligemed

Skoleesteretninger

for Aaret 1842—45,

som

Indbydelseskrift

til den

offentlige Examen ved Bordingborg lærde Skole
i Efteraaret 1843

af

Dr. Fr. Lange,

Skolens Rector.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. C. Sch arling.

I.

ved

Rector - Indsættelse

i

Bordingborg lærde Skole

af

Dr. theol. J. P. Mynster.

Biskop over Sjællands Stift.

Naar jeg i Dag fremtræder for denne ærede Forsamling, da er det ikke som naar en Mand, der allerede har hjemme i en vis Kreds, træder op for at indføre en Fremmed, at forkynde hans Fortienester, at anvise ham hans Plads, og at anbefale ham til at modtages med Agtelse og Velvillie. Vel hører det til mit Embedes skjønne Rettigheder, at jeg ikke skal ansee mig som Fremmed, hvor jeg end kommer i dette Stift, at jeg føler mig forbunden med Indvaanerne paa ethvert Sted, tør indtage min Plads iblandt dem, nærmere bestue Livet der i dets Udvikling, og glæde mig over enhver Fremgang. Og altfor klart erkjender jeg den videnskabelige Dannelses Bigtighed for Kirke og Stat, altfor dyrebar er Videnskaben mig selv, til at jeg ikke med særdeles Omhed, hvis jeg tør udtrykke mig saa, skulde betragte de videnskabelige Dannelses-Anstalter, der bestaae iblandt os; og skiondt jeg, hvorvel endnu ikke ganske løsreven fra den Forbindelse, der i mange Henseender er mig saare kær, nu ifkun kan bidrage saare Lidet til deres Flor, saa har jeg ikke forglemt, at der var en Række af Aar, da Omsorgen for dem henhørte blandt mit Kalds særegne Pligter. I Særdeleshed kan jeg,

naar jeg betræder denne Skole, ikke Andet end glædes ved at see en frodig Blomstring, hvor der, da den først blev Gjenstand for min Tanke, kun var et kummerligt Liv, nærvæd ganske at udsuffes, at selv denne Bygning, hvori vi ere forsamlede, har afløst en anden, der var sin Bestemmelse saa lidet værdig.

Men langt nærmere er den Mand, hvis Overtagelse af Embedet nu høitideligen skal forkyndes, forbunden med den hele Kreds af Eldre og Yngre, som har samlet sig her; han har allerede i flere Aar virket i og for Skolen, hans Lærdom og Indsigt, hans Dygtighed, hans Retfærdighed og hele hæderlige Personlighed ere saa almindelig anerkjendte, have erhvervet ham saa velgrundet Agtelse og Tillid, at han ikke trænger til fremmed anbefaling. Forsaaavidt kunde mit Erinde her i Dag synes overflødig; at der fra Tid til Tid er en Høitid, som sammenkalder ikke blot dem, der hver Dag samles i en vigtig offentlig Anstalt, men ogsaa Alle, hvilke dens Vel særdeles maa ligge paa Hjerter, paa det at, med fornøjet Glæde over dens Besiddelse, ogsaa Omsorgen for dens Lærere maa vinde nyt Liv hos Alle, som nærmere eller fjernere kunne bidrage til Dynaaelsen af det Niemed, hvori den stiftedes og vedligeholdes. Derved kan tillige mangen den vedkommende Gjenstand bringes til en Overveielse, som i flere Henseender kan vorde frugtbar. Det kan og vil ikke fordres af den, hvem det er overdraget at føre Ordet ved en saadan Anledning, at han skal have nye Sandheder at forkynde, men det kan ogsaa være til Gavn, naar han minder om det, som i Grunden Alle vide; og dersom endog Taleren ikke formaacr at udtømme sin Gienstand, vil den dog ikke fare unyttig hen, dersom den kan være en Dpfordring til Tilhørerne, af egen Erfaring og Eftertanke at tilføie, hvad Taleren ikke bemærkede. Paa denne Maade haaber jeg det maa

modtages, naar jeg i disse Dieblikke forsøger at udkaste en Skildring af

Lærer og Lærling.

Disse tvende Ord ligge os jo vissefælgelig nok nær i denne Stund; vi ville stræbe at udfige dem saaledes, at vi vel fatte deres Betydning.

Som Mennesket i alle Henseender trænger til Bistand af andre Mennesker, saaledes ogsaa i Henseende til Kundskab; det gielder ogsaa her, at Mennesket Intet, fører ind med sig i Verden, men de Kundskaber, han skal besidde og anvende, maa han først erhverve; og efterdi det er ham umuligt selv at tilveiebringe det Forraad heraf, han efter sin Stilling behøver, saa aabne Andre, der allerede ere i den Besiddelse, han skal eftertrægte, deres Skatte for ham; inden han formaaer og forstaaer Noget, inden han kan indtræde i Forhold, hvor han selv kan meddele, maa den meddeles ham, maa han indtræde i Forholdet af Lærling til sin Lærer.

En Lærer er da først den, der har Noget at lære Andre, som selv besidder Kundskaber, hvilke han kan meddele, og vi agte ham desto mere, jo mere han i det, han skal meddele, besidder Lærdom og Indsigt. Thi hvo af os vilde tale som de Uforstandige, der mene, at det ikke er saa Meget, Børnene behøve at vide, og at Læreren, der selv har bestaaet sine Prøver, jo let kan vide Mere, end de? Vel forlange vi ingenlunde, at de Dvovrendes Kundskabskreds skal udvides ud over deres Alder og Evne; Dannelse i den tidlige Alder berøer langt mindre paa Omfanget end paa Grundigheden af de erhvervede Kundskaber; men med Grundighed og Sikkerhed kan endog det Mindste ikke foredrages og bibringes, dersom Læreren Kundskab ikke omfatter det Hele, dersom Læreren ikke selv er trængt ind til Videnskabens Grund, og har stuet ud til de Grændser, hvortil Erken-

delsen hidtil er naaet. Han maa have tilreede et Forraad af Gammelt og Nytt, hvoraf han kan tage frem, hvad Diebliffets Behov udfordrer; han skal, naar Leiligheden tilbyder sig, udvide Lærlingernes Synskreds, skal i deres Sieler ligesom henkaste mangen Gnist, som i det mindste hos de mere Begavede efterhaanden kan udvikle sig til et klarere Lys, men han skal dette med Forstand og Besindighed, saa han ikke forvirrer og adspredter, men samler og ordner; han skal aabne Lærlingen Udgang til de forbigangne Tider, at disses Binding ikke skal være tabt for den fremvoksende Slægt, og at denne i den kan finde Holdning og No ved at søge derhen fra Diebliffets Arm; men han tør ikke forglemme, at hans Lærlinger skulle staae i den nærværende Tid, og at de ikke skulle træde fremmede ind deri, og idet han stræber at danne dem til ikke at henrives af Strømmen, skal han tillige forberede dem til at kunne følge med, hvor der er virkelig Fremmskriden. Men derfor maa han selv skride frem, ikke worde fremmed i sin Tid, tilegne sig, hvad der virkelig vindes i hans Videnskab.

Dog betegne Ordene „Lærd“ og „Lærer“ ikke det samme Begreb. Læreren maa nødvendig besidde Indsigt i den Videnskab, hvori han skal undervise, og det vilde være ham uærdigt, dersom han ikke skulde kunne indtage sin Plads, hvor der forhandles om de til den henhørende Gjenstande; men hvis han tillige selv kan udvide dens Grændser og erhverve sig et Navn inden dens Omraade, da er dette mere en Prydelse for Læreren, end Noget, der fordres af ham efter hans nærmeste Kald. Og dersom han endog kan dette, dersom han endog deri udvikler al Videnskabsmandens Dygtighed, da tør han ingenlunde forsømme at erhverve den særegne Dygtighed, der kræves af ham som Lærer. En Lærer er nemlig den, der først selv har lært noget Tilbørligt, men der ogsaa kan lære Andre det. Derfor,

naar han sidder i sine Lærlingers Kreds, da forbyder han sig ikke i de Undersøgelser, der kunne være tiltrækkende for ham selv; han kommer ihu, at de, til hvilke han henvender sig, vel Alle skulle vorde videnskabelig dannede, men kun Faa af dem vorde egentlig Lærde, og at det om Jagen af dem kan forudsæes, hvorvidt hans Hæder skal blomstre paa denne Wei. Den dueelige Lærer udvælger derfor med Skionsomhed sit Forraad, hvad der passer sig for enhver Alder, hvad der stemmer med de hidtil erhvervede Forkundskaber; han maa begrænde sig selv for ikke at trætte, ikke at fordre for Meget, ikke at gribe ind i andre Læreres Net og egenkierligen kun see paa den Underviisning, der er ham selv tildeelt, men han indfletter den paa dens rette Plads, og lader den slutte sig i rolig Overeensstemmelse til Underviisningens hele Kreds. En Lærer i disse Skoler kaldtes tilforn „en Herer“, og hvor upassende endog Navnet kan synes, med hvor skiellig Grund det endog er ombyttet med et andet, saa var der dog dette Træffende i hiin Betegnelse, at den tilkiendegav, at Læreren ikke skal helst ville høre sig selv, men dem, der ere betroede til hans Veiledning, at han skal give dem Tid og Leilighed og Tilskyndelse til at forklare, hvad de have lært, skal nøie agte paa, hvorvidt de have forstaaet, fattet, beholdt den dem meddeelte Underviisning. Naar han gjør saa, da vil han ofte have Anledning til at glæde sig over den vundne Fremgang, desværre ogsaa ofte til at bekymre sig over, at den ikke er større; han vil bemærke, naar han bør klage over Lærlingens Agtsomhed og Flid, men han vil ogsaa spørge sig selv, om han Intet har ladet fattes, for at Lærlingen kunde følge med, for at Kundskaben kunde vorde klar, og kunde hæfte i Sjelen; og saaledes vil han mere og mere danne sig selv til en Arbejder, som kan udføre sit Arbejde med Berømmelse og med Glæde, fordi han udfører det med Dygtighed.

„En Lærer“ og „en Opdrager“ ere atter tvende forskjellige Ord, og af den Første kan ikke fordres Alt, han er langt fra ikke istand til at udrette Alt, hvad den Sidste kan tilstræbe. Læreren seer sine Lærlinger for det Meste kun i enkelte Timer, maa derefter lade dem adspredte sig til deres forskjellige Hjem, maa overlade Opsorgen for dem til Forældre og Pleiefædre, og derfra, fra ganske forskjellige anvendte Forberedelses- og Hvile-Timer, komme de igjen tilbage til ham. Dog er Underviisningen ogsaa en saare vigtig Deel af Opdragelsen, og ikke blot med Hensyn til de Kundskaber, som derved meddeles den Unge, men ogsaa fordi Sjelen derved vænnes til Anstrængelse, til sammenhængende og noagtig og grundig Tænkning, fordi hele Livet ved det alvorlige og stadige Arbejde vinder en Holdning, som de løse, ligegyldige, let fuldbragte Syssler ikke kunne give. Og skulde Læreren Die ikke ogsaa heste sig paa Lærlingens hele Forhold i Underviisningens Timer? skulde han ikke derved bemærke de Feil, som skulde modarbejdes, de Fortrin, som skulde søges udviklede? Og skulde han ikke ogsaa lade sin Opmærksomhed følge Lærlingen paa dennes øvrige Veie, søge Underretning om, hvad der ellers kommer denne til Last eller til Roes, og derefter indrette sin Dngang med ham? O! den omhyggelige Lærer erfarer det ofte med Smerte, at hans Opsorg finder saa mange Hindringer, som han ikke kan overvinde, Hindringer i Lærlingens egen Villie, Hindringer i hans øvrige Dngivelser; men dog er det ikke Lidet, hvad den trofaste Lærer formaaer, og hvad vi formaae, det er ogsaa vor Pligt, som vi skulde stræbe at opfylde.

Saa har Læreren ogsaa Exemplets Magt til at virke paa dem, der ere ham betroede; hans Retfærdighed frembringer ingen pludselig, ingen i Dine faldende Forandring, men den virker daglig og stadig, og den virker ind i den dybe Grund.

Vi behøve her ikke at tale om Livets udbortes Reenhed og Ustraffelighed, som er en Fordring til Alle; men vi prise den Flib, Noiagtighed og Trostid, som Læreren udviser i sit ofte moisomme Rald, og som ikke blot bringer den nærmeste Frugt i Arbeidets Fremgang, men som berettiger ham til at fordre det Samme af dem, han skal anføre; vi tale om den Retfærdighed, som hos den samvittighedsfulde Lærer lader sig tilsyne i hans daglige Forhold, saa han omgaaes Alle ligeligen, tildeles Enhver, hvad ham tilkommer, og hvorved han vækker, nærer, befæster den Retfærdigheds-Pligt, som endnu er mere uforsvansket i den Unges Bryst, og, naar den understottes, stedse vil gjøre sig gjeldende mod Egenkierlighedens siebliffelige Tilskyndelser; vi tale om den Vrefrygt for det Hellige, som ogsaa hører til det Dyrindelige i Mennesket, men ogsaa hører til det, der lettest ved den udbortes Indvirkning enten kan forstyrres, eller kan befæstes og foræbles. Hvo har ikke seet det, hvorledes disse Tidens Letfindighed eller Tviivlefyge eller Trods kan bringe Gudfrygtighedens hellige Spire til at visne i den Unges Hjerte, eller hvorledes Sværmeriets urene Jver kan plante Torne mellem den gode Sæd? Men har han ikke ogsaa seet, hvorledes den rene usfremtede Fromhed, naar den fremtræder i sin agtværdige Stikkelse, i sine ukunstlede Uttringer, kan frembringe et Indtryk, som aldrig igjen ganske udslettes, som ofte, hvis det end syntes fortrængt, dog endnu i senere Aar viste sig som blivende?

Men endnu have vi eet Ord at nævne, og dette nævne vi særskilt. Gud forener os Mennesker ofte ved Nødvendighed og Evang; det er saaledes indrettet, at vi trænge den Ene til den Anden, og hvor Omstændighederne føre Mennesker sammen, der indtræde ogsaa Pligtens Fordringer, som Enhver, der ikke vil fornegte Væe og Samvittighed, maa stræbe at fyldestgjøre. Saaledes kommer ogsaa Lærere og Lærlinger sammen, stifte et

eget Samfund, og Læreren erkjender, at han har de hellige Pligter at opfylde, som vi hidtil have søgt at antyde. Men Kierlighed er Lovens Fuldkommelse, og Mennesker skulle ikke være forenede blot ved Nødvendighedens, eller selv ved Pligtens Tvang, men ved Hjertets velvillige Driøter. Betragte alle vi Ældre de Unge, med hvilke vi komme i nærmere Forbindelse, med Velvillie og Haab, skulde da ikke meget mere den trofaste Lærer føle sig bunden i Kierlighed til dem, der paa en saa særdeles Maade ere knyttede til ham? Kierligheden giver Mennesket ligesom en større Overflade, giver ham langt flere Berøringspunkter med den øvrige Verden, end den har, der kun lever for sit eget Vee og Vel; den kierlige Lærer har derfor mange Bekymringer og Sorger, men han har ogsaa megen Tilfredsstillelse og mange Glæder; der ere de, som lønne hans Omhu, hans Die følger dem, ogsaa naar de drage ud i Verden; Samfundet er ikke brudt, fordi det ikke daglig fornyes, de finde altid i ham en oprigtig, deeltagende Ven, som gjerne fremmer deres Vel, og deres Fremgang er ogsaa hans Noes og hans Glæde.

Vi have forsøgt at udkaste Skildringer af den kyndige, dygtige, samvittighedsfulde, kierlige Lærer, og J, som nu i forskjellige Alder i denne Skole indtage Lærlingernes Plads, J behøve ikke at søge langt for i Virkeligheden at finde, hvad der svarer til den udkastede Skildring. Men nu vender Taleren sig nærmere til Eder, og skal søge at udvikle Betydningen af det Ord: Lærling.

En Lærling er den, som skal lære af Andre. Da Mennesket skal lære, saa længe han lever, saa undsee ogsaa vi, som have seet saa mange Aar at drage hen, os ikke ved ofte i mangen Henseende at kaldes Lærlinger; vi modtage det med Taknemmelighed, naar Noget fører os videre frem i Videnskaben,

i Forretningerne, i Livet. Men Alt, hvad vi vandt i de Lærere, som ere lagte tilbage, og hvorved vi tildeels have vundet Ret til selv at kaldes Lærere, det skulle I endnu erhverve, og den Anviisning og Veiledelse, som vi i sin Tid modtog, den tilbydes nu Eder. Jeg kjender ikke Eders øvrige Stilling, den er vel meget forskiellig; der have tilforn været Mange, og deriblandt nogle af de hæderligste Navne, som i deres Barndom eller første Ungdom have maattet giennemgaae en svær Strid for at opnaae den Plads, hvorhen deres Lærebegierlighed drev dem, en Plads som den, hvorpaa I nu sidde; jeg veed ikke, om der iblandt Eder er Noget, som saaledes har maattet kæmpe sig frem for at naae herhid; men de Fleste af Eder er det tilbudet frit, uden Bøn, uden Anstrengelse fra Eders Side. Thi hvor stor og stien er dog den Omhu, hvormed der sørges for den Unges Dplærelse! Dertil, til at Lærdom og Kundskab kunde vedligeholdes i Landet, henlagde Forsfædrene rige Gaver, dertil sigte endnu saa mange Foranstaltninger; men fornemmeligen kommer ihu, hvor villigen Eders Fædre og Modre bringe mange Dpoffrelser, taale mange Savn, maaffe mange Bekymringer, for at I skulle have Afgang til at lære, og med hvor megen Møie Eders Lærere arbeide for, at I virkelig skulle fortjene at kaldes Lærlinger. Thi dette Navn fortjener ikke Enhver, som sidder paa Skolens Bænke for at skulle lære, men kun den, som virkelig lærer, som derfor med stadig Agtsomhed følger Underviisningen, som med hele Sielens Anspændelse søger at samle, anvende, fremstille, hvad han opfattede, som i enhver Henseende stræber at giøre videre Fremgang, som derfor ikke indskrænker sin Flid til de Timer, da han er under Lærere sine Dine, ikke anseer den Tid, da ingen udvortes Tvang er over ham, som bestemt til Lediggang, eller blot til Lyst, men som der søger ligesom at forarbeide hvad han indsamlede, at

modne sig selv til selvstændig Indsigt, som altsaa har alvorlig Villie til at lære. Thi ligesom Jngen kan vinde Kundskab uden Underviisning, saaledes er Underviisningen ingenlunde at ligne ved dens Handling, der af eet Aar gyder Bædsfen i et andet; den er en Indvirkning paa frie Væsener; den Dorffe og den Udsprede lærer Intet eller Lidet, og den faste Villie er endnu vigtigere end Evnen, hvilken aldrig ganske mangler; den er det, formedelst hvilken i senere Aar Manden, i de unge Aar Lærlingen fortjener sit Navn, formedelst hvilken denne virkelig lærer.

Men saavidt som kun den fortjener Navn af Lærling, der virkelig lærer, saavist betyder Ordet ogsaa, at han endnu ikke har lært Alt, hvad han skal, at han altsaa endnu ikke har det fulde Overblik, endnu ikke kan rigtigheden skue Maalet eller bedømme de Veie, som føre dertil, at han altsaa behøver de Kyndigeres Veiledning og Bestemmelse. „Mener Eder selv ikke floge!“ dette er en Formaning, som gielder for enhver Alder og i enhver Tid; men skulde den ikke i Særdeleshed gielde for Ungdommen, og i Særdeleshed i den nærværende Tid? Thi, maaskee var aldrig Fristelsen for den Unge større, end nu, til at ville mestre sine Mestere, til bedre end disse at ville vide, hvad der skal læres, og hvorledes. Hvor ofte høre vi ikke Paastaaende om, snart at Gjenstandene for Underviisningen skulde ombyttes med andre, snart at denne trætter med unyttige Fordringer; og derved mener da Efterladenheden sig undskyldt, naar den maa tilstaae, at den ikke stræber at fortjene Noes. Men, sandelig, der er ingen grundig Kundskab, der kan vindes ved Leeg, eller hvis Erhvervelse skaffer Lyst, uden at denne først maa kjøbes ved Anstrængelse; og Mange have siden, naar de fornem den Usikkerhed i Kundskaben, som altid er en Folge af, at Begyndelsesgrundene bleve foragtede og forsomte, bittert beklaget, at de ikke tidligen fulgte de Erfarnes gavnlige Raad,

og have selv moisommeligen maattet samle, hvad de tidligere under kyndig Veiledning saa let kunde have vundet.

En Lærling er den, som skal lære; men derved forstaae vi ikke blot, at han skal udvide sine Kundskaber, men hans Aand og Hjerte skal udvides, hans Charakter skal befestes, han skal modtage Dannelse. Og atter her er det ikke, som naar Livet dannes i Kunstnerens Haand, thi dette foier sig ikke selv, og modstræber ikke heller, men i Menneskets Sjæl er der en Kraft, som kan bøie sig til den ene Side eller den anden. Der ere mange Tilskyndelser i Verden; hvilke skulde den Unge hellere følge end deres, som ville ham bedst, end Forældres og Læreres? See de, som anføre dig, have naaet, hvad du endnu ikke kjender, have naaet, hvad du endnu tilstræber: skulde du ikke følge deres Anviisning og deres Fodspor? Du kaldes en Videnskabernes Dyrker, du vil engang indtræde i de Dannedes Kreds: skulde du da ikke undflye, ikke blot al Slethed og egentlig Usædelighed, som vanærer ethvert Menneske, men ogsaa al den Naahed, som til Nød undskyldes hos dem, der ikke have bedre Anviisning eller Exempel for Dig, men som ingen Undskyldning fortjener, hvor Nogen nød den Lykke tidligen at skue Alt, hvad der hædrer og smykker den Dannedes Liv?

Lærvillighed, Bødselighed og sammeligt Forhold udfordres her saa væsentligen, at dersom disse vedvarende savnedes hos Nogen, da maatte vi udelukke ham af Lærlingernes Antal. Men naar vi nys erindrede, at hvor Mennesker træde sammen, der skal det ikke blot være Nødvendighed og Evang, der forener dem, men at der skal stiftes et Kierligheds-Samsfund, da gielder dette ogsaa Lærlingerne, at de skulle hænge ved deres Lærere med Taknemmelighed og Kierlighed. I kunne ikke ansee deres Embede som let, enhver Eftertanke vil overbevise

Eder om, at de have mange Møisommeligheder at udholde, mange Vanskeligheder at overvinde, og enhver Forsømmelse, enhver Døertrædelse fra Eders Side gjør deres Liv tungere; derimod kunne og ville de gjøre deres Arbeide med Glæde, naar de see, at I paassionne hvad de gjøre for Eder, naar den Velvillie, hvormed de komme Eder imøde, giengieldes med Eders erkjendtlige Hengivenhed. Vi Menneſter have ikke saa mange oprigtige Venner i Verden, og, troer det! det er en oprigtig Kjærlighed, hvormed Læreren omfatter sin lærvillige og hengivne Lærling; forſmaaer den ikke, glæder Eder, saalænge I have en faderlig Ven i Nærheden, hvis erfarne og kjerlige Raad I kunne benytte; glæder Eder, at I, ogsaa naar I ſtulle ſierne Eder fra hans Dine, dog kunne have den Tilid, at I endnu tør henvende Eder til ham, at der er den, ſom ſtedſe med Deeltagelse vil møde Eder paa Livets Bei, og glædes ved ethvert Eders Fremſkridt.

Denne Time minder Eder hoitideligen om den Belgierning, der er bleven Eder til Deel, i det I her betroedes til ſaa kyndige og ſamvittighedsfulde Læreres kjerlige Omſorg; den henvender i Særdeleſhed Eders Tanke til den Mand, ſom er denne Skoles forſte Lærer og Styrrer. Det er Eder kundbart, hvor hæderlig en Plads han i enhver Henſeende indtager i Vidensſkaben og i Livet; I vide, hvilke ſæregne Hindringer han har havt at overvinde, og med hvilken Mandskraft han har vidſt at beſeire dem. Kraft og Evner ere forſkiellige; de kaldes Gaver, fordi Ingen kan tage, hvad han ikke har annammet; det Udmærkede er ſjældent, men de fornødne Gaver ere ikke ſjældne, og redelig Villie, vedholdende Flid har ſaa ofte erſtattet, hvad der syntes at mangle i Evne, medens ſaa mangen fortrinlig Gave laae unyttet hen. Dog, derom vil den Mand bedſt kunne paaminde Eder, til hvis Ledning I ere betroede, hvem denne Skole, dens Lærlinger og diſes Forældre og Venner allerede ſkyldte ſaa

Meget, og hvem vi ønske mange Aar til at forsøge sine For-
tjenester. Ham hilser jeg nu i den Værdighed, han her be-
klæder, og skal forkynde den lovlige Adkomst, hvormed han har
indtaget sin Plads.

(Bestallingen oplæstes).

Efter Anordningernes Bydende henvender jeg mig nu til
Dem, hæderværdige Hr. Rector! og opfordrer Dem til høi-
tideligen at bekræfte den Forpligtelse, som De overtog med det
Dem betroede Embede, som De hidtil saa værdigen har op-
fyldt, og som Gud fremdeles ville give Dem Kraft og Velsig-
nelse til at opfylde.

(Rector=Eden aflagdes).

Efter at have modtaget dette hellige Tilsagn, forkynder jeg
da nu efter mit Embedes Medfør Herr Doctor i Philosophien
Frederik Claus Lange at være en lovlig bestiftet Rector for
Bordingborg lærde Skole, jeg overgiver høitideligen Skolen til
hans Styrelse, overdrager ham alle de Rettigheder og al den
Myndighed, som efter Lovene tilkomme dette Embede; jeg hel-
liger og velsigner hans Embedsforelse i det Navn, som vi nævne
med den dybeste Vrefrygt, i Navn Gud Faders, Søn og
Hellig Aands. Jeg indfører ham høitideligen i Kredsen af
denne Skoles hæderlige Forstandere, og anbefaler ham til deres
velvillige Bistand. Jeg befæster i denne Time det Baand, som
forener ham med Skolens øvrige agtede Lærere, og anbefaler
dem, at de redeligen understøtte hans Bestræbelser, og med
Enighed og Trofskab samvirke med ham til det fælleds store Maal.
Jeg anbefaler ham til Forældres Tillid og Paaskjonnelse, at de
altid erkjende, hvor stort et Gode der er skjenket dem i en saa
kyndig, erfaren og samvittighedsfuld Veileder for deres Børn,
at de staae ham bi i Børnenes Sind med al Tilskyndelse og

Dpmuntring til Flid, til Sædelighed, til Lydighed og Ærbødighed, til sand, uskømtet Gudsfrugt.

Det er en Forfjænnelse af vor Høitid, at vi endnu see iblandt os den Mand, som tilforn i en Række af Aar har styret denne Skole med Hæder og Held. Skiondt Livets Aften har skjenket ham den fortiente Hvile, dvæler han dog endnu gierne i den Kreds, hvor han har saa megen Adkomst til Agtelse og Erkiendtlighed, og sønfter med os sin værdige Efterfølger den samme Løn i Ældres og Ungres Hjerter.

Ja, retskaffent Arbeide og fortient Løn, maatte disse altid være at stue i skion Forening. Dette er en Betsignelse, hvorom vi anraabe alt det Godes Giver, i det vi befale denne Skole til Hans Baretægt. Den Almægtige bevare her et Sæde for Videnskabelighed, Sædelighed og Fromhed! En glad og arbeidsom Ungdom samles inden disse Mure, Lærerne virke med Kraft og Mod, og see deres Arbeides gode Frugter! Ogsaa herfra udgaae Dygtighed, Dannelse og Forædling, til Gavn og Hæder for det elskede Fædreland, til Glæde og Løn for al Kundskabs ypperste Dpmuntrer og Beskytter iblandt os, vor Konge! Guds Naade være dagligen ny over Ham, over Enhver, som tiener ham tro i enhver Bestilling, og over det hele Folk!

II.

Efterretninger om Bordingborg lærde Skole

i Skoleaaret 1842—43.

1.

Den 16 Mai d. A. blev Skolens Rector, efter at have været constitueret siden 1ste April 1841 og fast ansat siden 11te September s. A., høitideligen indsat af Stiftets høiærværdige Biskop, hans Høivelbaarenhed Hr. Dr. theol. J. P. Mynster med den foran aftrykte Tale. Festen, som paa den kongelige Universitets- og Skole-Directions Vegne overværedes af hans Høivelbaarenhed Hr. Etatsraad Kolberup-Rosenvinge, samt af en talrig Mængde af Byens og Omegnens Embedsmænd og andre af Skolens Belyndere, indlebedes og sluttedes med følgende Sange, forfattede af Hr. Adjunct Petersen.

Før Talem.

W e l. Vor Gud han er saa fast en Borg.

Nu Mark og Skov i Baarens Pragt
Forlyste Sind og Die;
Naturen staaer i Brude-Dragt
Formålet med den Høie.
Hver Skabning synger nu,
Vor Gud! ja stor est Du!
Din Godhed og din Magt
Staae i en evig Pagt,
For Jordens Børn at fryde!

Men og en Vaar Du gav vor Land
 Som evig sig forhynger,
 Som fredes af en hjærlig Haand,
 Naar Livet den nedtynger.
 Den bære skal i sig
 Et Billeb reent af Dig,
 Og modnes til sin Høst
 I Himlens Fryd og Lyst
 Hos Dig, Algodheds Fader.

Saa vies da vort Liv til Dig,
 Du Naadens Gud og Fader!
 Hvergang en Vaar forhynger sig,
 Din Kjærlighed oplader,
 Til Millioners Held,
 Dit rige Naades-Vælb,
 Til salig Landens Lyst
 Din hjælperige Trøst
 O! vær vor Gud, vor Fader!

Efter Galen.

Mel. Af Høiheden oprunden er.

Da Kundskab's klare Straale brød
 Igjennem Nat, og Lys indgjød
 I Menneffenes Hjerte;
 Da spredte Mørkets Laager sig
 Og Manden saae, o Gud! til Dig
 I Glæde og i Smerte.
 Held os! Held os!
 Glad vi flue
 Kundskab's Lue,
 Klart den brænder,
 Mæret her ved fromme Hænder.

Velsign, o Gud! Hans Virksomhed,
 Som nærer den med Kiærlighed,
 Og aabner Sjælens Døie.
 Sign Gud! vor Rector huld og god,
 Som leder vores svage Fod
 Med hjærlig Hlid og Nøie.
 Giv ham Naade!
 Hellig Iver
 Ham opliver;
 Tro han freder
 Om den Hjord, som her han leder.

See da, o Gud! med Velbehag
 Til dette Samfund ned i Dag,
 Ja Dage efter Dage!
 Gyd Kraft og Mod i hvert et Bryst!
 Giv ærlig Hlid og Lærelyst!
 Vær stærk udi os Svage!
 Gid vor Bandel
 Alltid være
 Dig til Ære!
 Du os signe
 At vort Menster vi maae ligue!!

Umiddelbart efter Biskoppens Tale tog Skolens Rector,
 hvem det tillige paalaae at indsætte tvende af Skolens Lærere,
 Ordet, og talte saaledes:

Høivelbaarne, høiærværdige Hr. Biskop!
 Høivelbaarne, høitærede Forsamling!

Saasandt, som den Betydning, som en Gave har for Mod-
 tageren, berøer paa den Grad af Tilfredsstillelse, som den
 skjænker dennes aandige Trang og Fordring, modtager jeg den
 Gave, som ved guddommelig Tilskikkelse gennem den kongelige

Naade idag er bleven mig til Deel, med Hjertets inderligste Taknemlighed, thi jeg erkjender, at ingen større, ingen betydningsfuldere Gave kunde være beskiftet mig end denne. Hvad der alt i den første Ynglingsalder under en udmærket Skolemands og elsket Lærers Veiledning og Forbillede ahnelsesfuldt drog mig til sig; hvad der i den modnere Alder, under Sindets Tvivl og under udenfor truende tilfældige Hindringer, bestandigen stod for mig som det, jeg maatte vende tilbage til, som til mit Væsens Kald og Opgave; dette er nu ved det guddommelige Forsyns Styrelse virkelig blevet min Manddoms Lod og Hverv. Og naar mit Sind bevæges af Glæde og Taknemlighed herover, saa erkjender jeg det atter med Glæde og Taknemlighed, at dette er blevet mig til Deel under de glædeligste Auspicier, og under de lykkeligste Forhold: skjænket mig af den Konges Naade, hvis Navn prises høit som Videnskabens og den ægte Dannelses ivrige Beskytter; ved de Mænds Medvirkning, til hvem Bestyrelsen af vore videnskabelige Skoler er overdraget, og som paa saa mange Naader have viist, at de erkjende disse Skolers store Betydning og Krav; endeligen meddeelt mig gennem Deres Tale, høivelbaarne, høiærværdige Hr. Biskop! i hvem Fædrelandet alt længe har æret, og aldrig vil ophøre at ære Christendommens og Videnskabens begejstrede og høihjertede Lærer; fremdeles under de lykkeligste Forhold; thi jeg erkjender atter med Glæde og Tak, at mit Lod just er faldet ved en saadan Skole, i hvilken Agtelse for Stolens Opgave, Agtelse for Orden og Sædelighed er bleven nedlagt og opelstet med trofast og hjærlig Haand af den Mand, som i en lang Række af Aar for mig har styret denne Skole med sjelden Dygtighed og i en ægte human Aand; endeligen ved en saadan Skole, ved hvilken jeg seer mig understøttet af Medlærere, paa hvis grundige Kundskaber, og paa hvis rene Villie jeg med

Eryghed kan bygge, med hvem jeg har den Lykke i alt Væsentligt at være enig om Dannelsens Formaal og Methode, og som alle ved saa mange Leiligheder have givet mig dyrebare Beviser paa Velvillie og Venstabs.

Men ved dette sidste Punkt er det mig en kjær Pligt at maatte dvæle noget længere; thi det paaligger mig hvitideligen at indsætte de af denne Skoles Lærere, som i de to Aar, i hvilke jeg har været beskiftet til Rector for denne Skole, allernaadigst ere blevne ansatte ved samme. Disse ere: Hr. Candidat i Philologien Frederik Birch, der fra Adjunct ved Sorø Akademies Skole under 17de October 1841 blev udnævnt til Overlærer ved denne Skole, og Hr. Candidat i Theologien Edvard Lembæ, som efterat have været constitueret Lærer her ved Skolen siden den 29de Marts 1841, under 17de Juni 1842 allernaadigst blev beskiftet til Adjunct. Mine Herrer! Det er allerede ikke længer nogen ganske kort Tid, i hvilken De have været virksomme her ved Skolen; mit Hverv er det saaledes ikke saameget at indsætte Dem i denne; jeg har snarere min Lykønsning at bringe Dem, end en Velkomsthilsen. Saa modtage De da, mine Herrer! min Lykønsning. Ved Deres grundige Kundskaber, ved Deres Lærertalent, endelig ved det frie Valg, der som et indre Kald udgik fra Deres Interesse for og Kjærlighed til Lærerfaget, indtage De Pladser i Samfundet, som med al deres Besejdedenhed og Mangel paa ydre Anseelse, dog ere af en høi Betydning baade for Nutid og Eftertid. Ved den særegne Dygtighed, som kun det ægte videnskabelige Sind kan give, og ved den indtrængende Kraft, som kun den inderlige Kjærlighed til sin Dypgave formaaer at meddele, have De vidst at erhverve Dem Deres Disciples uindskrænkede Tillid og Hengivenhed. Ved den sande Humanitet, og den ædle Velvillie, som De overalt, i Ord og Gjerning, have lagt for Dagen, have De erhvervet Dem Høi-

agtelse og Kjærlighed ikke blot hos os, deres Medlærere, men overhovedet hos Alle, som ere komne i Berøring med Dem. Men idet jeg lykønsker Dem m. H.! lykønsker jeg ogsaa denne Skole. Begges Lykke, Deres og Skolens, ere uadskillige fra hinanden. De samme Gaver, det samme indre Kalb, som have bragt Dem paa de Pladser, De indtage, de samme have bragt og vilse fremdeles bringe denne Skole gode og gavnlige Frugter i Kundskabens Udbredelse, i Aandens Opvækkelse, i Sindets Dannelse og Forædling. Maatte det evige, algode Forsyn stedse bevare Dem denne Kraft og denne Kjærlighed! Maatte De stedse i gode og lærvillige Disciples Fremskridt modtage den bedste og meest tilfredsstillende Løn for Deres ædle og utrættede Virksomhed.

Jeg vender tilbage til mig selv. Men idet hiint sidste Ønske, som jeg udtalte for Dem, mine ærede Medlærere, endnu gjenslyder i mit Bryst, drager det nødvendigen mit Blik og min Tante hen til Eder, mine dyrebare Disciple! Alt oftere har min Tale lydt til Eder fra dette Sted med Lære, med Advarsel og med Paamindelse; alt oftere har jeg talt til Eder om Skolens Formaal og Bestemmelse, om hvad Skolen skal være for Eder, og igjen om hvad I skulle være for Skolen, hvorledes I retteligen skulle benytte denne. Lad mig samle disse sidste Betragtninger i en eneste Sætning, lad mig udtale dem ligesom med et Ord, at de kunne fæste sig desto dybere i Eders Sjel. I ere det Stof, som Skolen skal danne og forme. See! Marmoret og Ertset ere herlige Stoffer, og den findrige Kunstner former de skønneste Billeder deraf til Glæde for Alle, som see dem. Men I ere langt herligere Stoffer, end Marmoret og Ertset. I ere frie aandige Væsner, Villien er Eders Væsens Adel. Men i denne Eders Naturs Adel er nu det hele Forhold begrundet, hvori I skulle staae til Skolen, til Eders

Lærere, til dem, der skulle forme og danne Eder. Villieløst og ufrit formes Stenen og Metallet efter Kunstnerens Bud; hans Villie er deres Lov, hvorunder de trælbundne bøies. Saaledes kunne, saaledes skulle I ikke dannes. Hvad der hist stæer villieløst og ufrit, skal hos Eder stæe med Villie og Frihed. I skulle ikke hengives, I skulle hengive Eder selv. See da! Bøier Eders Villie, jeg siger ikke under min, under Skolens Villie, men bøier den mod min, mod Eders Læreres Villie, saa at vor og Eders Villie mødes. Først i et saadant Møde er Styrke; først af en saadan frie og villig Samstemning kan en dygtig og velsignelsesriig Virksomhed udgaae for Skolen. Og ikke siger jeg dette her, som om jeg vilde forekaste Noget blandt Eder Modstræben. Tvertimod! jeg vidste Ingen iblandt Eder, som jeg vilde hadle herfor. Men Villien er en Kraft, og Kraften har mange Grader, er stærk eller svag. Jeg beder Eder, værere stærke til at ville.

Dg dertil stjænte Du, vor himmelske Fader! din naadige Bistand. Dg naar Du i din Mistundhed bestjærme Konge og Folk, bestjærme Land og Bye, hvert gavnligt Forbund og hver enkelt Borger, da hvile ogsaa din Naade over denne Skole, saa at Du forlener os alle, Lærere og Disciple, Kraft og Villie til forenede at fremme vort Bærf, dit Bærf, Dig til Væere og os Alle til Glæde og Velsignelse. — Saa stæe det!

Den 17 Juli d. A. behagede det Hans Majestæt Kongen under sit korte Dphold her i Byen ogsaa at beære Skolen ved sin Nærværelse. I den festligt smykkede Sal hilstes Hans Majestæt af Lærere og Disciple med følgende af Hr. Adjunct Petersen forfattede Sang:

Met. Bist. høst paa Kobens Besøge.

Mens Oldtids rige Minder
 Om Fædres Kraft og Magt
 O Konge! her Du finder
 I Tidens Grav nedlagt:
 Gud staaer et lille Tempel,
 Til Musen viet ind,
 Med Mandens høie Stempel,
 Guds frygt og Borgerind.

Ei Kraft alene værner
 Om Konge og om Land;
 Nei Vidbet ofte fjerner,
 Hvad Kraften ikke kan.
 Derfor Du lader bygge
 I Landet rundt et Værn,
 Som Alle skal betrygge
 For Fjenden nær og fjern.

Og Værnet, Du la'er bygge,
 Er Vid og Kjærlighed,
 Dit eget skjønne Smykke,
 Dig liigt i Trofasthed.
 Det trodser Seklers Balde
 I Evighedens Favn;
 En Lys-Glands det ombelte,
 En Glands fra Christi ans Navn!

See da med naadigt Øie
 O Konge! til vor Færd!
 Du fjender den saa nøie,
 Du veed, hvad den er værd.
 Vestjerm vor elskte Konning,
 Du Kongers Konge, Gud!
 Velsign ham og vor Dronning!
 Velsign hvert Skjolbungs Skud!

Derpaa henvendte Skolens Rector følgende Ord til Hans Majestæt:

Allernaadigste Konge!

Vor Sang har hilset Deres Majestæt med Kjærlighedens, Taknemlighedens og Tillidens Følelser; thi vi see i Deres Majestæts allerhøieste Nærværelse et Beviis paa Deres naadige Forsorg ogsaa for denne Skole, og et Pant for Fremtiden. Vor Sang har fremdeles udtrykt vor Erkjendelse af vor Virksomheds ophøiede Formaal; thi vi have atter i Deres Majestæts Nærværelse seet en Opfordring til med Sjælens hele Alvor paa nye at begrunde og befæste hos os selv den Overbeviisning, i hvilken vi hidtil have arbeidet. Det er vor Opgave, at vi skulle tjene og fremme den høiere Dannelses Værk; vi, denne Skoles Lærere, ved efter Evne at meddele den; disse, denne Skoles Disciple, ved at modtage den efter Evne. Men vi skulle Alle øve dette vort Værk ikke med Selvfjærlighed for vor egen Skyld; vi skulle øve det saaledes, at Held og Velsignelse kan udgaae deraf for det Hele, for Konge og Fædreland. Og naar vi alle her med Ydmyghed erkjende, at denne Anstalt kun indtager en underordnet Plads og kun skal forberede hiint store Værk, som mere begavede Mestere skulle fuldende, saa vide vi det ogsaa, at selv dette vort underordnede Værk ikke kan fremmes i Aand og Sandhed, naar ikke vi, de Ældre, tydeligen erkjende, naar ikke disse, de Yngre, tidligen anvises til at ahne og ære Formaalet i hele dets Storhed og Skjønhed. Maatte Kongernes Konge hertil stjænke os Alle sin rigeste Velsignelse! Maatte Deres Majestæt altid heri finde os som troe og nidkjære Arbeidere, værdige Deres Naade og Beskyttelse! Jeg tilføier endnu denne Bøn. Maatte Deres Majestæts Nærværelse her idag tjene til mægtigen at fremme denne Erkjendelse og denne Aand indenfor disse Mure! Ja den vil det! At Landets Konge, at den Mand,

hvis Bryst bør være det sande Midpunkt for Alt, hvad der rører og bevæger sig i de mange Tusinder, som ere ham undergivne, at han stiller sig lige over for den Enkelte, at hans Tale lyder til den Enkelte, at han i personligt Møde iagttaget og bevogtet den Enkeltes Færd, det bør med nimodstaaelig Magt minde den Enkelte om, at han ikke staaer, ikke skal staae som Enkelt, bør bringe det til den Enkeltes Bevidsthed, at han har sit Værd ikke som Enkelt, men kun som Led af det Hele; bør mane ham om, at øve Selvornægtelsens, Underordningens, Troestabens hellige Pligter; med eet Ord, lære ham at være Borger. Maatte det evige Forsyn af Deres Majestæts Nærvarrelse her i Dag ogsaa lade denne velsignelsesrige Frugt udvikle sig for denne Skole, Deres Majestæt vil da i alle disse, ja Himlen forunde det! i enhver af dem, eengang finde saa meget desto dygtigere og kraftigere Mænd, saa meget desto villigere og trofastere Tjenere i Fædrelandets hellige Sag. — Saa fæe det!

Gud velsigne Kongen!

Det behagede derpaa Hans Majestæt allernaadigst at henvende nogle faa huldrige og opmuntrende Ord til Skolens Lærere og Disciple, samt at lade sig den øverste Classes Disciple enkeltviis forestille; og efterat H. M. derpaa havde besøgt Skolens forskjellige Lokaler, forlod Allerhøivstsamme med sit Følge Skolen.

Under 12te August behagede det Hans Majestæt at udnævne Adjunct her ved Skolen Hr. Cand. theol. Th. Petersen til Sognepræst i Nykjøbing i Sjælland. Skolen har i Hr. Petersen tabt sin ældste Lærer, der ved sin livlige, forstandige, utrættelige og samvittighedsfulde Virksomhed i Skolen, ligesom ved sin

Jorbringeløshed og Belvillic har erhvervet sig det retfærdigste Krav paa sine Disciples Taknemlighed, og paa sine Medlæreres Afgtelse og Hengivenhed. Vi ledsage ham alle ved hans Vortgang med de hjerteligste Ønsker for hans Fremtids Lykke.

2.

I Latinunderviisningen har Skolens nederste Klasse siden Skoleaarets Begyndelse været deelt i tvende Afdelinger, hver med 6 Timer og 1 fælleds Time ugentligen.

I det samme Tidrum er Sangunderviisningen, der hidtil kun havde 2 ugentlige Timer, udvidet til 5 Timer ugentligen, saaledes at hver Stemme har sin Time, og 1 Time er bestemt til Sammensang.

I Sommerhalvaaret har, som en Følge af at Skoletiden er bleven samlet for Skolens øverste Klasse, hvorom nedenfor, saavel Latin, som Mathematik afgivet hver 1 Time. — Ved samme Anledning bortfaldt den for enkelte af øverste Klases Disciple bestemte Skrivetime. Naar den ved denne Time tilfugtede Efterhjælp er fornøden, vil Discipelen herefter i en Eftermiddagstime deeltage i Skriveunderviisningen med en af Underklasserne.

Jøvrigt har Antallet af de ugentlige Timer, som i de forskjellige Klasser har været tildeelt de forskjellige Fag, været det samme, som i det foregaaende Skoleaar, nemlig:

	1ste Klasse.	2den Klasse.	3die Klasse.	4de Klasse.
Latin	A og B 13	9	10	11 (10)
Græsk	"	5	5	5
Hebraisk	"	"	2	2
Dansk	5	3	2	2
Tydsk	4	3	2	2

	1ste Klasse.	2den Klasse.	3die Klasse.	4de Klasse
Franff	1	3	3	2
Religion	3	2	2	3
Historie og Geographie	5	5	4	5
Arithmetik og Geometrie	5 (Regning)	4	4	4 (3)
Mythologie og Antiquiteter	"	"	"	1
Skrivning	5	2	2	"
Tegning	2	2	1	"

Gymnastik ugentligt 4 Timer.

Sang ugentligt 5 Timer.

Hertil kommer endnu for fjerde Klasse en ugentlig Time, bestemt til Ledning af Repetitionerne af de læste latinske og græske Forfattere.

Lærefagene have været fordeelte saaledes mellem de forskjellige Lærere:

Timer

Rector har læst Latin, Græsk, Mythologie,

Antiquit. i 4 Klasse . . . 15 (14)

Latin i 3 3

Overlærer Birch — Latin i 4 . . . . . 3*)

*) I Anledning af den her stedfindende Deling af Latinen i Skolens øverste og næstøverste Klasse, har Hr. Magister Jørgerslev — i sin Anmeldelse af det forrige Aars Skoleprogrammer, indrykket i 2det Hefte af Tidsskriftet for Litter. og Kritik — idet han velvilligen forudsætter Tilstræbeverelsen af en tilstrækkelig Grund, ønsket at lære denne at kjende. Hvad der i dette Tilfælde bestemte mig til en Deling, som jeg ellers med Magister Jørgerslev anseer for skadelig, fornømtelig i Underklasserne, var det Dunst. ikke at unddrage den øverste Klasse Paavirkningen af en saa grundig og erfaren Lærer, som

		Timer.
Overlærer Birch	har læst	Latin i 2, 3. 16
		Græsk i 3 5
Adjunct Petersen	—	Religion i 3, 4. 5
		Græsk i 2 5
		Tydsf i 3, 4 4
		Fraansk i 1, 2, 3, 4 9
		Skrivning i 1, 2, 3 9
—	Dorph —	Latin i 1. . . . . 7 (13)
		Dansk i 1, 2, 3, 4 12
		Religion i 1, 2 5
—	Lembcke —	Hist. og Geogr. i 1, 2, 3, 4 19
		Tydsf i 1 4
—	Lange —	Hebraisk i 3, 4. 4
		Mathematik i 1, 2, 3, 4. . 17 (16)
		Tydsf i 2 3

I den første Halvdeel af Skoleaaret have de daglige Læsetimer været fordeelte paa følgende Maade:

Dr. Overlærer Birch, der uden en saadan eller lignende Deling vilde have været den eneste af Skolens Lærere, der ikke havde Timer i denne Klasse.

Formiddag.

Timer.	Klasse.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Lørdag.
2—3	IV. III. II. I.	Latin. Latin. Geographic. Latin a)	Latin. Latin. Græsk. Latin a)	Latin. Latin. Græsk. Latin b)	Latin. Latin. Græsk. Latin b)	Latin. Latin. Tydsk. Latin b)	Latin. Latin. Franskt. Latin a)
3—4.	IV. III. II. I.	Græsk. Religion. Latin. Geographic.	Græsk. Tydsk. Latinsk Stil. Tydsk.	Græsk. Religion. Latin. Geographic.	Græsk. Tydsk. Latin. Religion.	Græsk. Hebraisk. Græsk. Religion.	Latin. Dansk. Latin. Skrivning.
4—5	IV. III. II. I.	Tydsk. Græsk. Mathematisk. Dansk.	Religion. Historie. Dansk. Regning.	Tydsk. Geographic. Regning. Dansk Stil.	Mathematisk. Græsk. Franskt. Dansk.	Religion. Græsk. Dansk Stil. Regning.	Religion. Historie. Mathematisk. Religion.
5—6.	IV. III. II. I.	Gymnastik. Gymnastik. Latin b)	Regning. Latinsk Stil. Latin b)	Mathematisk. Gymnastik. Gymnastik.	Gymnastik. Gymnastik. Regning.	Skrivning. Gymnastik. Gymnastik.	Geographic. Franskt. Tydsk. Latin.

Eftermiddag.

Timer.	Klasse.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Lørdag.
8—9.	IV. III. II. I.	Latin. Latin. Græsk. Græsk.	Latin. Geometrie. Fransf. Historie.	Latin. Hebraisk. Historie. Dansk.	Oldsager. Dansk. Regning. Fransf.	Latin. Fransf. Religion. Historie.	Repetitioner. Latinsk Stil. Geographie. Regning.
9—10.	IV. III. II. I.	Fransf. Latinsk Stil. Historie. Latin (a og b.)	Historie. Fransf. Mathematik. Regning.	Mathematik. Skrivning. Dansk. Tydsf.	Dansk. Arithmetik. Latin. Skrivning.	Historie. Geometrie. Regning. Skrivning.	Mathematik. Latinsk Stil. Historie. Regning.
10—11.	IV. III. II. II.	Historie. Skrivning. Latin. Dansk.	Geographie. Græsk. Tydsf. Skrivning.	Hebraisk. Historie. Skrivning. Dansk.	Fransf. Græsk. Religion. Regning.	Dansk. Arithmetik. Skrivning. Tydsf.	Hebraisk. Latinsk Stil. Historie.
11—12.	IV. III. II. I.	(Sang.)	(Sang.)	(Sang.) Latin a)	(Sang.) Latin a)	(Sang.) Latin a)	

I Sommerhalvaaret har med den kongelige Directions Tilladelse Læsetiden været samlet for Skolens øverste Klasse. Jeg har andetsteds søgt at vise, hvorledes alle de Anbefalingsgrunde, som man pleier at opstille for den samlede Læsetid overhovedet, fornemmeligen syntes at passe paa dette Skolens Stadium, ligesom paa den anden Side de Indvendinger og Betæneligheder, som sædvanligviis anføres mod Læsetidens Samling, atter med Hensyn paa Skolens øverste Klasse syntes at have den mindste Bægt; vidtloftigen at gjentage dette her vil være overflødigt. Hvad iøvrigt det her anstillede Forsøg angaaer, da er dette naturligviis for kort, og derved som Erfaring for utilstrækkeligt, til at vi deraf skulde vove at troe, endog saa blot for os selv, at have vundet nogen tilfulde begrundet Erfjendelse. Men deri have imidlertid alle Skolens Lærere været enige, at de hverken i Disciplenes Arbejde, ikke heller i deres saavel aandige, som legemlige habitus overhovedet have troet at bemærke Noget, der kunde vække Frygt for, at denne nye Ordning af Læsetiden ikke skulde besordre en større Forstandighed og Dygtighed i Disciplenes Arbejde saavel paa Skolen, som hjemme. — Disciplene selv have til samme Tid eenstemmigen foretrukket den samlede Læsetid for den spredte.

Iøvrigt laae den daglige Timefordeling, saaledes som den er meddeelt i det ovenfor astrykte Schema, tilfældigviis faa heldigt for den nye Forandring, at denne væsentligen lod sig iværksætte derved, at Timerne fra 2 til 3 Eftermiddag hensattes til Morgentimerne fra 7 til 8, men Timerne fra 3 til 5 Eftermiddag til Middagstimerne fra 12 til 2. Timen fra 11—12 var 2 Gange om Ugen optaget af Sangøvelse, de øvrige 4 Gange overladt til Disciplenes egen Disposition (udenfor Skolens Locale); til Svømmeøvelse var Timen for kort, da Svømme-

stedet ligger fjernere, og denne Dvælse maatte derfor henlægges til Eftermiddagen.

5.

Med Skoleaarets Begyndelse var Disciplenes Antal 73, nemlig 14 indenbyes og 23 udenbyes. Af disse udgik i Aarets Løb 8, nemlig 5 indenbyes og 3 udenbyes Disciple. Af de 5 forstnævnte opgave de 2 Studeringer, de 3 andre, Brødrene Harald, Philip og Christian Rosenstand, i hvilke Skolen beklager at have tabt 3 af sine bedst begavede Disciple, fulgte med Faderen, Justitsraad Rosenstand, da denne fra sin herværende Stilling forflyttedes til Aarhus, og indsattes i denne Byes Kathedralskole. Af de 3 udenbyes Disciple, der udgik af Skolen, forlod 1 Skolens øverste Klasse for at blive dimitteret privatim; de 2 andre opgave Studeringerne, den ene paa Grund af sit Syns Svækkelse. Disciplenes Antal er saaledes for Diebliffet 29, nemlig 9 indenbyes og 20 udenbyes. Til det nye Skoleaar ere hidtil indmeldte 9 Disciple.

Disciplene ere fordeelte i følgende Klasser:

Fjerde Klasse.

1. Johannes Henrik Georg Tauber, Søn af Pastor Tauber til Eiby.
2. Harald Timotheus Laurent, Søn af afgangne Krigsraad Laurent, Distriktskirurg i Nestved.
3. Hans Christian Witte, Søn af Postmester, Cancelliraad Witte i Nestved.
4. Jens Christian Petersen, Søn af Pastor Petersen i Nykjøbing paa Sjælland.

5. Peter Falk Rønne, Søn af Forpagter Rønne paa Nygaard ved Vordingborg.

Tredie Klasse.

1. Julius Sophus Emil Juul, Søn af Capitain Juul paa Langeland.
2. Frants Howig, Søn af Kammerraad Howig paa Benmetofte.
3. Elias Joachim Arneberg, Søn af Skolelærer Arneberg i Karrisø.
4. Frants Henrik Theodor Leth, Søn af Justitsraad Leth til Sallerupgaard.
5. Emil Claudi, Søn af Toldkasserer Claudi i Stege.
6. Peter Plum, Søn af Pastor Plum til Spiellerup.
7. Hans Frederik Wilhelm Schmidt Theisen, Søn af Kjøbmand Theisen i Nysted.
8. Jens Christian Meisner, Søn af Enkefru Meisner i Vordingborg.

Anden Klasse.

1. Ludvig Kruuse, Søn af Doctor Kruuse, Læge paa Grevskabet Bregentved.
2. Thomas Herman Kall, Søn af Kammerraad, Dr. juris Kall i Kjøbenhavn.
3. Adam Kruuse, Broder til Nr. 1.
4. Niels Kampman Obel, Søn af Provst Obel til Phansjørd paa Moen.
5. Baldemar Rønne, Broder til Nr. 5 i fjerde Klasse.
6. Adolph Petersen, Broder til Nr. 4 i fjerde Klasse.
7. Johan Kirchheiner, Søn af forhenværende Kjøbmand Kirchheiner i Stege.

8. Hans Christian Galschjot, Søn af Pastor Galschjot til Stoffemærke paa Laaland.
9. Ferdinand Lutein, Søn af Proprietair Lutein til Marienborg paa Moen.
10. Werner Eyben, Søn af Krigsraad Eyben, Postmester i Ribe.
11. Matthias Grandjean Thye, Søn af Forvalter Thye i Bordingborg.

Første Klasse.

1. Johan Philip Madsen, Søn af Gæstgiver Madsen i Bordingborg.
2. Max Sauerbrey, Søn af Ritmester, Ridder v. Sauerbrey i Bordingborg.
3. Biggo Sauerbrey, Broder til den foregaaende.
4. Emil Schythe, Søn af Kammerraad, Amtsforvalter Schythe i Bordingborg.
5. Carl Dyrehauge, Søn af Forpagter Dyrehauge i Bordingborg.

Klasse-Ordinarier vare, ligesom i det forrige Skoleaar, for fjerde Klasse Hr. Petersen, for tredie Hr. Birch, for anden Hr. Lembcke, for første Hr. Dorph.

Af Skolens Disciple vil i dette Efteraar kun een blive dimitteret til Universitetet, nemlig: Hans Christian Witte.

4.

I Aarets Løb er i de forskjellige Fag læst eller repeteret følgende:

Latin.

- I Kl.** Madvig's Grammatik: Formlærens vigtigste Partier. Udenadslæren af Gloser, Phraser og Sætninger. — Borgens Læsebog a) § 37—6te Affnit, 44 (S. 45—102); b) § 18—47 (S. 28—61). Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin af de Stykker, som findes i Læsebogen ved hver § (a) § 30—44; b) § 18—44; nogle Exempler af hvert Stykke). Skriftlige Øvelser.
- II Kl.** 3 Madvig's Grammatik Lydlæren og Bøiningelæren, samt de vigtigste Regler af Ordboiningelæren. — Borgens Læsebog fra 4de Affnit, 45—6te Affnit, 47 (S. 56—103). Corn. Nep. Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias. Øvelser i Stil 3 Timer ugentlig.
- III Kl.** Madvig's Grammatik. Cic. or. p. S. Roscio Amerino og in Catilinam III—IV. Sallustii Catilina. Bojesens Haandbog i de romerske Antiquiteter er benyttet ved forekommende Anledning. Øvelser i Stil 3 Timer ugentlig.
- IV Kl.** Cic. de off. I. I. Taciti Agricola. Horatii epist. I. I—II samt ars poëtica. Virgilii Æneid. I. I. De anførte Bøger af Virgil og Livius ere læste af Discipulene paa egen Haand og gennemexaminerede paa Skolen. — Det foregaaende Aars Læsning repeteret; med Candidaterne desuden det Meste af det tidligere Læste. Flere Affnit af Antiquiteter og Mythologie. Til Stiløvelserne ere for første Delen benyttede Henriksen's Stiløvelser, og til Berfioner Sammes Dpgaver.

Græff.

- II Kl.** a) Langes Materialier S. 38—62. Sammes Grammatik: Formlæren. Dvælfser i at overfætte fra Danff paa Græff. b) Langes Materialier S. 1—13. Grammatik: Formlæren indtil Verberne paa μ .
- III Kl.** Homeri Il. XV og XVI. Xenoph. Institut. Cyri I. I c. IV, 16—1. II c. II med Forbigaaelfe af enkelte Stykker. Formlæren efter Langes Grammatik. Morrig's Mythologie 2den Afdeling, om Heroerne.
- IV Kl.** Homeri Il. I. V—VI. Herod. musar. IX, begge curforiff og gjennemexaminerede paa Skolen. Demosthenis oratt. Olynthiac. I. — Det foregaaende Aars Læfning repeteret og med Candidaterne desuden det Mefte af det tidligere Læfte. Enkelte Affnit af Antiquiteterne.

Hebraiff.

- III Kl.** a) Gen. c. 8—14. Lindbergs Grammatik til Nomina; b) Gen. c. 1. Lindbergs Grammatik til de uregelmæffige Verber.
- IV Kl.** Gen. c. 8—20. Lindbergs Grammatik til Nomina.

Danff.

- I Kl.** Hjorts Børneven, omtrent 300 Sider; Dplæfning, grammaticalf Analyse. Mundtlige Dvælfser efter „Vorgens Veiledning“, Lect. 4—6. Barfods poetiffe Læfebog S. 1—255 og 28 Digte udenad. Stii 2 Timer ugentlig paa Skolen, deels efter Vorgens Veiledning, deels efter Dictat. — 2 Timer ugentlig er der deels med, deels for Disciplene læft forffjellige Stykker af danffe Forfattere.

- II** Kl. Holsts profaiske Læsebog S. 145—248; grammaticalff Analyse. Mundtlige Dveller efter Borgens Beiledning Lect. 4—6, 11—12. Tabellariff Dversigt over Grammatikens Formlære. Af Bengiens Grammatik udvalgte Stykker af Formlæren, Orddannelselæren, 1ste Affnit af Syntaren. Dieteret Læren om Skilletegnene. Barfods poetiske Læsebog S. 1—242, udenad 27 Stykker. Stiil 1 Gang ugentlig, deels efter Borgens Beiledning, deels efter Dictat.
- III** Kl. Holsts profaiske Læsebog S. 166—256. Gjennemgaaet Rahbek om den danske Stiil fra S. 68 til Enden. Borgens Beiledning Lect. 4—6 og 11 mundtlig. Af Bengiens Grammatik Orddannelselæren og 1ste Affnit af Syntaren. Dieteret Læren om Skilletegnene. Holsts poetiske Læsebog S. 83 til Enden; deraf udenad omtrent 23 Sider. Forelæst Nordens Guder og nogle af Dehlenschlägers Romancer. Stiil 1 Gang om Ugen, udarbeides i Reglen hjemme, deels efter Borgens Beiledning, deels Dversættelser, deels blandede Dpgaver, navnlig historiske, enkelte Gange Dictat.
- IV** Kl. Gjennemgaaet Slutningen af Rahbek om den danske Stiil. Som Monstere for Stilen er der for Disciplene oplæst og gennemgaaet Stykker af forskjellige Forfattere. Holsts poetiske Læsebog S. 83—172. Udenad forskjellige Stykker af samme Bog. Stiil 2 Gange om Maanedens, udarbeides meest hjemme, enkelte Gange paa Skolen.

Tysk.

- I Kl. Rises Læsebog S. 22—112, 155—208. Hjorts mindre Grammatik, med Forbigaaelse af Læren om Kjønnet, de uregelmæssige Verber m. m.
- II Kl. Hjorts Læsebog S. 5—63, 268—287 (enkelte Stykker udenad). Hjorts mindre Grammatik. Wichmanns Erindringsbog S. 1—9.
- III Kl. Hjorts Læsebog S. 274—310, 9—26, 221—244, 181—207; Poesie: 627—644, 565—578, 189—196. Sammes større Grammatik S. 4—55, 76—100. Wichmanns Erindringsbog S. 1—21.
- IV Kl. Hjorts Læsebog S. 274—319, 627—644. Hermann u. Dorothea, Reinecke Fuchs. Hjorts Grammatik S. 4—53, 76—100. Wichmanns Erindringsbog S. 1—28. 2 Stile maanedlig.

Fransk.

- I Kl. Dvælses i at oplæse, 1 Time ugentlig.
- II Kl. a) Borrings Læsebog for Mellemklasser S. 101—131. Af Reichmanns Grammatik Formlæren og af Syntaxen S. 105—125, 145—155, 167—180. 600 Ølser. b) Borrings ABC S. 1—37; Grammatik S. 178—217.
- III Kl. Borrings Etud. litt. S. 170—215, 302—318. Grammatik S. 105—170, 14—88. 672 Ølser. 1 mundtlig Stil ugentlig.
- IV Kl. Bjerrings større Læsebog S. 10—48, 66—93; Poesie: Borrings Læsebog S. 1—9, 90—109; Michel et Christine; le conteur; le mariage d'argent til II Act III Scène. Grammatik S. 148—167,

14—105. Den franske Udtale efter *Md. Dupuis*. 2
Stile maanedlig.

Religion.

- I Kl.** Herslebs større Bibelhistorie S. 155—243; 1—32 (efter den ny Udgave). Luthers lille Katechismus læst heelt, undtagen Stykket om Alterens Sakrament. 17 Psalmer (af nogle er der kun læst enkelte Stropher). Udvalgte Stykker af 1ste Mosebog.
- II Kl.** Herslebs større Bibelhistorie S. 128—133, 167—187 (efter den ældre Udgave). Som Veiledning i Troes- og Sædelæren er brugt nogle dicterede Paragrapher (§ 1—52). 20 Psalmer (af nogle kun enkelte Stropher).
- III Kl.** Krog Meyers Lærebog § 1—70. Herslebs Bibelhistorie S. 1—164.
- IV Kl.** Krog Meyers Lærebog S. 117—195, 199—266. Herslebs Bibelhistorie S. 173 til Enden. Palæstinas Geographie. Af ny Testament Johannes Evangelium fra c. 12 til Enden; Apostlenes Gjærninger 15 Capitler.

Historie.

- I Kl.** Rosfods fragmentariske Historie fra Begyndelsen til Korstogene incl.
- II Kl.** Den gamle Historie indtil de romerske Rejsere.
- III Kl.** Middeldalderens Historie (i Danmarks Historie, hvor Allens Lærebog benyttes, kun til 1319).
- IV Kl.** Den gamle og Middeldalderens Historie med Undtagelse af de tre nordiske Riger.

I de 3 øverste Klasser er brugt som Lærebog Rosfods Udtog, suppleret med Henviisning til Bøjesens

Antiquiteter, samt ved dicterede Fremstillinger af de universalhistoriske Begivenheder og Forholde i Middelalderen.

Geographie.

- I Kl. Efter Jagerslevs mindre Geographie Afrika, Amerika, Australien, samt Europa til Frankrig.
- II Kl. Europa til Holland.
- III Kl. Asien og Australien.
- IV Kl. Europa.

I de 3 øverste Klasser er brugt Jagerslevs større Geographie.

Mathematik.

- I Kl. Tavleregning efter Ursins Regnebog. Hovedregning efter Jacobis Tabeller.
- II Kl. Arithmetik: Læren om de 4 Regningsarter, Brok, Decimalbrok, Bogstavregning (Addition, Subtraction og Multiplication).
Geometrie: Indledning, Vinkler og Triangler.
- III Kl. Arithmetik: Læren om Brok, Decimalbrok, Tallets Fælledsmaal, Ligninger af 1ste Grad, Forhold og Proportioner, Kvadraternes Udtagning.
Geometrie: Parallele Linier, Firkanter, Cirklen, Polygoner, Trianglers Ligeformethed.
- IV Kl. Bergs Arithmetik med Undtagelse af Rædebrot, ubestemte Ligninger, Logarithmer og Progressioner.
Den plane Geometrie efter Bjørn.

5.

Skolens Bibliothek, til hvilket der i dette Skoleaar, ligesom i det foregaaende, har været tilstaaet 120 Rbd., er deels ved Kjøb, deels ved Gaver af den kongelige Direction — de sidste ere i det Følgende betegnede med (*) — forøget med følgende Bøger:

- *Oldnordiske Sagaer, udgivne i Oversættelser af det nordiske Oldskriftselskab. B. 1—12. Kbhvn. 1826—37.
- *Scripta historica Islandorum ed. societas regia antiquitt. septentr. v. I—X. Hauniæ 1828—41.
- *Nordiske Fortids-Sagaer, oversatte af Rafn. B. 1—3. Kbhvn 1829—31.
- *Annaler for nordisk Oldkyndighed, udgivne af det nordiske Oldskriftselskab. B. 1—2. Kbhvn 1827—29.
- *Grønlands historiske Mindesmærker, udgivne af det nordiske Oldskriftselskab. B. 1—2. Kbhv. 1838.
- *Islendinga Sögur. B. 1—2. Kbhv. 1829.
- *Nordisk Tidsskrift for Oldkyndighed. B. 1—3. Kbhv. 1832—36.
- *Bidrag til en oldnordisk geographisk Ordbog. Kbh. 1837.
- *Antiquitt. Americanæ. Haun. 1837.
- *Allgemeine Encyclopädie d. Wissenschaften u. Künste, herausg. von Ersch u. Gruber. I. 36 u. 37. II. 20 u. 21. III. 16 u. 17. Leipz. 1842.
- Bülow's Geschichte Deutschlands von 1806—1830. Hamburg 1842.
- *Erslevs Forfatterlexicon, 3die og 4de Hefte. Kbh. 1842.
- Ranmer's Geschichte d. Pädagogik. 1ster u. 2ter Th. Stuttgart 1834.
- Prüg's Litterarhistorisches Taschenbuch. Leipz. 1843.
- Früxell's Beretninger.

- Titi Livii** *historiarum libros* ed. Raschig. v. 1—3. Berol. 1839.
- Ej.** *historiarum libri XXIII et XXIV* ed. Fabri. Norimb. 1841.
- Bindschil** *Abhandlungen zur allgem. vergleichenden Sprachlehre.* Hamburg 1838.
- ***Schjødte** *Genera og species af Danmarks Gæutherater.* Kbh. 1841.
- Sophokles**, von Donner. 2 Theile. Heidelberg. 1841—42.
- Cicero**, von den Pflichten, übers. v. Zumpt. Leipzig. 1841.
- Handbuch d. griech. Mythologie** v. van Limburg-Brouwer. Breslau 1842.
- Handwörterbuch d. griech. Sprache** v. Kost u. Palm. I. 1. Leipzig. 1841.
- ***Ciceronis orat. pro Plancio emend. et explan.** Wunderus. Lips. 1830. 4.
- ***Ej. ad M. Brutum Orator** ed. Meyerus. Lips. 1827.
- ***Ej. oratt. selectæ VI** ed. Matthiæ. Lips. 1830.
- ***Ej. oratt. selectæ VII** ed. Matthiæ. Lips. 1827.
- ***Ej. oratt. pro Milone** ed. Freund. Wratisl. 1838. 4.
- ***Variae lectiones in libros aliq. Ciceronis ex codice Erfurtensi enot.** Wunderus. Lips. 1827.
- ***Plauti comoediæ c. notis varior. ex recens.** Gronovii. Lugd. Bat. 1669.
- ***Gronovii lectt. Plautinæ.** Amstel. 1740.
- ***Horatius ex recens. Bentleyi** v. 1—2. Lips. 1764.
- ***Horagens Epistel üb. d. Dichtkunst** v. Enf. Wien 1840.
- ***Analecta critica poesis Romanorum scenicæ reliquias illustrantia scrips.** Osannus. Berol. 1816.
- ***L. Annæi Senecæ opera stud. societ. Bipontinæ.** v. 1—3. Biponti 1762.

- ***Quinctiliani institutt. orator. l XII ed. Zumpt. Lips.**
1834.
- ***Taciti Germania ed. Passow. Wratisl. 1817.**
- ***Velleii Patereuli histor. Romanæ l. II ed. Cludius.**
Hannover 1815.
- ***Scriptores rerum mystic. latini duo nuper Romæ reperti**
ed. Bode. Cellis 1834.
- ***Homeri Ilias c. excerpt. schol. ed. Mueller et Weighert.**
v. 1—2. Misenaë 1819.
- ***Homerische Vorschule von W. Müller. 2te Ausg. Leipz.**
1836.
- ***Xenophontis Anabasis Cyri ed. Krüger, Leipz. 1830.**
- ***Aristophanes, übers. v. Johan u. Heinr. Voss. B.**
1—3. Braunschweig 1821.
- ***Aristotelis opera omnia græce et latine ex bibliotheca**
Casauboni. v. I—II. fol. Genevaë 1605.
- ***Demosthenis orat. advers. Leptinem ed. F. A. Wolfius.**
Halis 1789.
- ***Ej. Philippica prima, Otynthiacæ tres, et de pace ed.**
Rüdiger. Lips. 1818.
- ***Theophrasti characteres ed Astius. Lips. 1816.**
- ***Epictetiae philosophiæ monumenta ed. Schweighauser. v.**
1—5. Lips. 1799—1800.
- ***Flavii Philostrati vitæ sophistarum ed. Kayser. Heidelb.**
1838.
- ***Apollodori bibliothecam ed. Heyne. Gött. 1803.**
- ***Observatt. in Apollodori biblioth. auct. Heyne. Gött.**
1803.
- ***Pongos Daphnis u. Chloe, griech. u. deutsch von Fr. Passow.**
Leipz. 1811—1812.

- *Briefe üb. Homer u. Hesiodus von Hermann u. Creuzer, Heidelberg. 1818.
- *Aristoteles bei den Römern v. Stahr. Leipz. 1834.
- *Ueber d. Gottheiten von Samothrace v. Schelling. Stuttgart 1815.
- *Lamberti Bos. *ellipses græcæ* ed. Schæfer. Lips. 1808.
- *Bloch: Revision d. Lehre von der Aussprache des Altgriechischen. Leipz. 1826.
- *Universalexicon der Länder- und Völkergeschichte, von Köppen u. Wagner 2 B. Berlin 1806.
- Madvigii opusc. academ. altera. Hauniæ 1843.
- Udkast til Lov og reglementariske Bestemmelser angaaende de lærde Skoler. Christiania 1840.
- Udkast til Lov om offentlige Skoler. Christiania 1842.
- R. Nielsen, den speculative Logik, 3die Hefte. Kbh. 1842.
- Mi ch e l s e n, zur Philosophie d. Grammatik, 1ster Th. Berlin 1843.
- Fiedler, Geographie u. Geschichte von Altgriechenland u. seinen Colonien. Leipz. 1843.
- Fr. Passows vermischte Schriften, herausgegeb. von W. A. Passow. Leipz. 1843.
- Gervinus Handbuch d. Geschichte der poetischen Nationalliteratur der Deutschen. Leipz. 1842.
- Martensen, den christelige Daab. Kbh. 1843.
- Rotted. Geschichte der neuesten Zeit., 3 Hest. Pforzheim 1842.
- Marheinecke, Einleitung z. Vorlesungen über die Bedeut. der Hegelschen Philosophie in der christlichen Theologie.
- Walek, Taciti Germania. Berlin 1829.

- *Witth, Prolegomena til Veterinairpropædeutiken. Kbh. 1841.
(Gjænket af Forf.)
- Umindeligt dansk Forlagskatalog for 1841—42. Kbhvn. 1843.
- *Bohr, Ledetraad ved Religionsunderviisningen. Kønne 1842.
- Dünger, Kritik u. Erklæring d. Episteln des Horaz, 1ster Th. Braunschweig. 1843.
- Orion, historisk Qvartalskrift af Becker, 1—2 H. Kbhvn. 1843.
- *Budget for Aaret 1843. Kbhvn. 1843.
- *Regnskabs-Oversigt for 1841. Kbhvn. 1843.
- *Erstlevs Forfatterlexicon, 4de H. Kbh. 1843.
- Demosthenes olynthische Reden, griechisch u. deutsch. Leipz. 1842.
- Taciti Germania, ed. I. Grimm. Göttingæ 1835.
- Taciti Germania, Text, Uebers. u. Erläuter. Basel 1835—37.
- Hegels, Aesthetik, herausg. v. Hotho. 2—3 Th. Berlin 1843.
- *Ljestrup, som det var og som det er, af Estrup. Kbhavn 1838.
- Cramers Gesch. d. Erziehung u. d. Unterricht in den Niederlanden während des Mittelalters. Stralsund 1843.
- Falk, die Reden des Lyfias. Breslau 1843.
- Mailath, Gesch. d. oesterreichischen Kaiserstaates, 3ter Band. Hamburg 1842.
- Wachsmuths Hellenische Alterthumskunde, 2te Ausgabe. Halle 1843. 1—4 Hft.
- Bergeland, Norges Constitutions Historie. Christiania 1841—43.
- *Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1842. Kbh. 1843.
- *Beckers Verdenshistorie, overs. af Riise, 4—7 B. og 8 B. 1—4 H.
- 3 Forbindelse med Nykjøbing Kathedralskole har Stolen

fremdeles holdt det Gersdorffske Repertorium og de Jahnske Jahrbücher für Philologie u. Pädagogik; for egen Regning Tidsskriftet for Litteratur og Kritik. Ved Directionens Forsorg har Skolen i samme Tidrum modtaget det historiske Selskabs Tidsskrift, og Dvarstalskriftet *Drion*.

Discipelbibliotheket er i Aarets Løb forøget med følgende Bøger:

Davis, Kineserne, oversat af Moltke.

Gubitz, Volkskalender, 1843.

Chr. Winther, Romanzer 105.

— Kæmpeviser.

Thiele, Folkesagn. 1843.

Molbech, Eventyr og Fortællinger.

Jungemann, Prinds Otto, i 1 B.

— Erik og de Fredløse, i 1 B.

— saml. dram. Digte, 1—3.

Byron, Manfred, overs. af Lembcke.

Mignet, die franz. Revolution, übers. von Burckhardt.

Desuden Fortsættelser af flere Værker, paa hvilke der tidligere er subscriberet.

6.

Af Skolens 4 Stipendier, hvert paa 20 Rbd., have de tre været tillagte: J. Ch. Petersen, H. Rosenstand, Theisen; det Schouske Legat, 35 Rbd. 24 ß, H. Laurent. Frie Skolegang have foruden de fire ovennævnte, endnu følgende Disciple nydt, nemlig: P. F. Rønne, Meisner, A. Petersen, Kruuse, Ph. Rosenstand, Kirchheiner, Thye og Madsen.

7.

Da Pastor Petersen paa Grund af sine nye Kaldsforhold forlader Stolen forinden den til Hovedexamen bestemte Tid, blive Prøverne i hans Fag tidligere afholdte, nemlig i Løbet af Ugen fra den 11te til den 17de. Over de øvrige Fag afholdes den mundtlige Examen i følgende Orden:

Formiddag.

Eftermiddag.

Den 26de September.

4 Kl. Latin.	2 Kl. Tydsk.
3 — Mathematik	1 — Religion.
1 — Regning.	

Den 27de September.

4 Kl. Mathematik.	3 Kl. Latin.
3 — Græsk.	2 — Historie og Geographie.
2 — Religion.	1 — Dansk.

Den 28de September.

4 Kl. Historie og Geographie.	4 Kl. Hebraisk.
3 — Latin.	2 — Dansk.
2 — Mathematik.	1 — Latin.

Den 29de September.

4 Kl. Græsk.	3 Kl. Hebraisk.
3 — Historie og Geographie.	2 — Latin.
1 — Tydsk.	1 — Historie og Geographie.

Examinationen begynder om Formiddagen Kl. 9, om Eftermiddagen Kl. 3. Over de til Optagelse i Stolen indmeldte Disciple foretages Prøve Mandagen den 9de October, Formiddag Kl. 9. — Den 10de October, Formiddag Kl. 11½, meddeles Censuren og foretages Translocationen. — Den næste Dag tager Underviisningen igjen sin Begyndelse.

Disciplenes Forældre og Bærger tilligemed Stolens andre Belyndere indbydes herved ærbødigen til at bære den offentlige Examen, samt den senere Censur og Translocation med deres Nærværelse.

Fr. Lange.